

УДК 631.371

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИНТЕЗАТОРІВ ЧАСТОТИ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ РЕФЛЕКТОМЕТРІЇ

Борохов І.В., к.т.н.

e-mail: Vogdan110378@rambler.ru*Таврійський державний агротехнологічний університет*

Постановка проблеми. При прагненні поліпшити показники з тих чи інших експлуатаційно-технічних характеристик системи синтезу частот (ССЧ), як правило, виникають протиріччя. Так, наприклад, щоб зменшити час установлення частоти вихідних коливальних систем, може виявитися необхідним примиритися з деяким підвищенням рівня побічних спектральних складових; розширення перекриваємого діапазону може змусити збільшити крок сітки частот. Пошуки рішень, що дозволяють отримати високі показники тому чи іншому комплексу основних експлуатаційно-технічних характеристик, вимагають створення численних типів ССЧ.

Постановка завдання. Обґрунтування методу синтезу частот для подальшого створення збудника рефлектиметричної системи для дистанційного вимірювання діелектричних параметрів біоб'єктів.

Основні матеріали дослідження. Проаналізувавши існуючі способи синтезу частот, було виявлено ряд переваг та недоліків за різними показниками, що представлено нижче.

Синтез методом гармонік може бути виконаний з використанням пасивного або активного фільтра, за рахунок неперебудови якого можна отримати високі добротності. За рахунок цього забезпечується низький рівень фазових шумів у вихідному каскаді. Але при цьому частота вихідного сигналу відхиляється далеко від відповідної частоти.

У приладах з прямим методом синтезу частот використовується стабільний генератор з кількома каскадами гармонійних множувачів і змішувачів, що забезпечує широкий вибір частот на виході. Великого поширення набули декадні синтезатори, в яких сітка частот визначається співвідношенням

$$f_{\text{вих}} = f_0 [M + 10^m (n_1 + 0,1n_2 + 0,01n_3 + 0,001n_4 + \dots)], \quad (1)$$

де $n_1, n_2, n_3, \dots$ - цілі числа натурального ряду від 0 до 9;

M і m - фіксовані величини, які визначають діапазон частот синтезатору.

При малих кроках вже не має значення, що $f_{\text{вих}}$ змінюється дискретно, а не плавно. Частотна декада перетворює одну з опорних час-

тот f_i в кілька частот в межах одного десяткового розряду. Число цих частот визначається конкретним видом співвідношення.

$$f = \frac{1}{2\pi\sqrt{LC}} \quad (2)$$

При прямому синтезі кожна декада є генератор гармонік f_i , які виділяються за допомогою смугових фільтрів. Декади вміщують у собі зазвичай один або два змішувача в поєднанні з дільником частоти в 10 разів і включаються послідовно або паралельно. Верхня межа частоти в таких синтезаторах досягає сотень мегагерц (500 МГц).

При непрямому синтезі частот кожна декада має кільце фазової автопідстройки частоти (ФАПЧ) і може виконуватися як з множенням, так і з розподілом частоти. На рис. 1 показана одна з можливих схем непрямого синтезу частот. Напряга частотою f_n/K_d (K_d - коефіцієнт ділення УДЧ) з виходу керованого генератора (УГ) через керований дільник частоти (УДЧ) надходить на один вхід фазового детектора (ФД), на другий вхід якого з кварцевого генератора (КГ) через дільник частоти (ДЧ) надходять опорні коливання з частотою f_0/n (n - коефіцієнт розподілу ДЧ). В результаті порівняння фаз двох коливань на виході ФД формується напруга, яка, змінює вихідну частоту УГ і пропорційно інтегралу від різниці частот f_n/K_d і f_0/n .

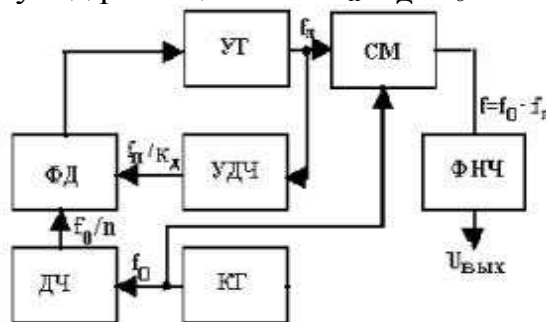

Рисунок 1. Можлива схема непрямого синтезу частот

Вихідні коливання УГ і КГ змішуються в змішувачі (СМ), на виході якого буде сигнал з частотою $f=f_0-f_n$. ФНЧ призначений для пригнічення вищих гармонік різницевої частоти. Змінюючи коефіцієнт ділення УДЧ, можна перебудувати частоту вихідних сигналів в широких межах. При відповідному виборі значення f_0 (для деяких схем f_0 в межах 1-10 МГц) можна за допомогою одного синтезатора перекрити діапазони інфранизських, низьких і високих частот.

Висновок. На основі аналізу різних способів синтезу частот, можна зробити висновок про те, що для забезпечення необхідних для дистанційної рефлектометрії біооб'єктів характеристик, доцільно використовувати тільки синтезатори частоти, які засновані на непрямому методі.